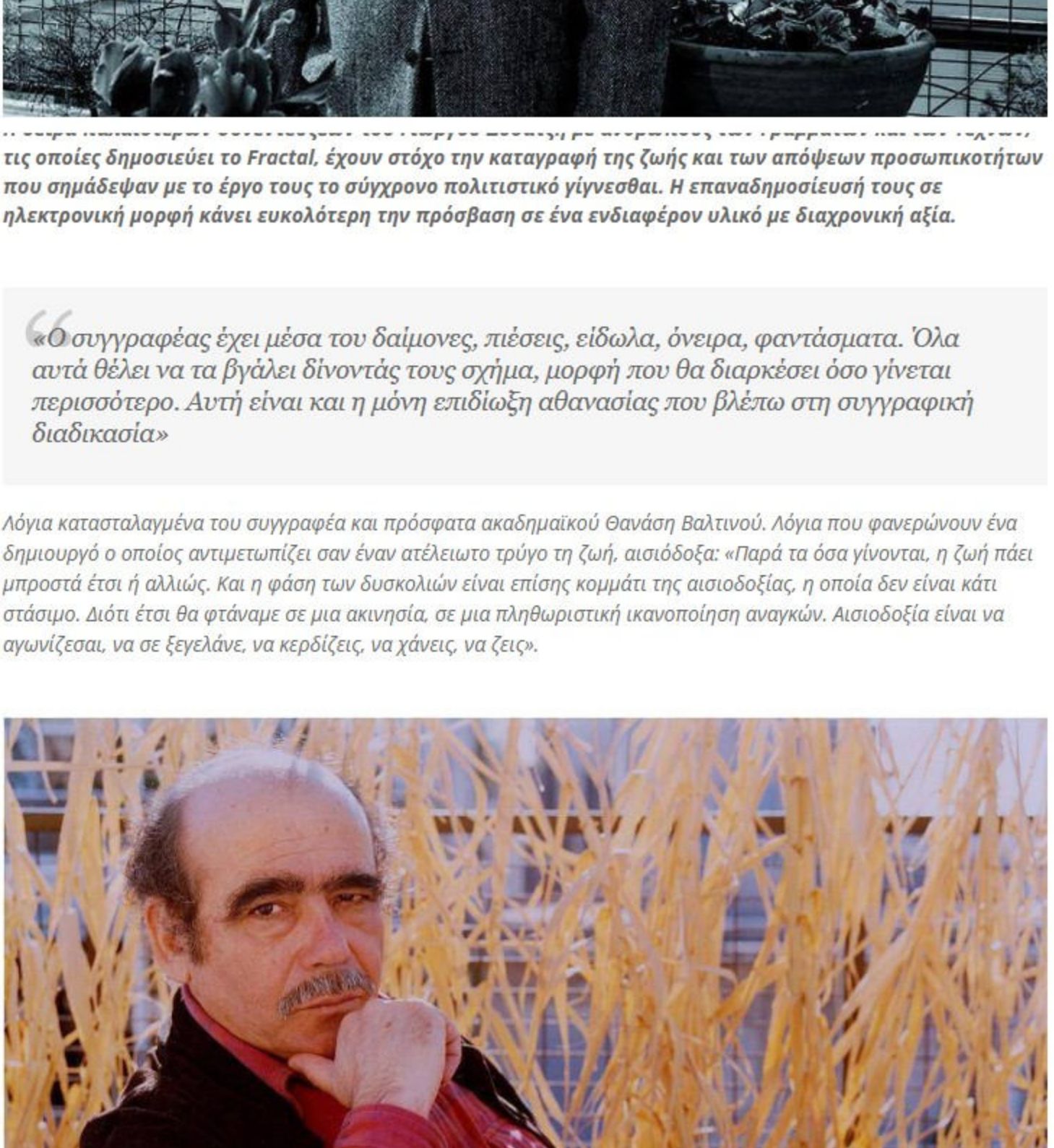

© 21/09/2016, 12:32:30M

✓ Θανάσης Βαλτινός: «Η τέχνη προσπαθεί να υπερβεί τη μίζερη, την ανυπόφορη πραγματικότητα» // Συνέντευξη στον Γιώργο Δουατζή (Ιούλιος 2008)

«... τις οποίες εμπνεύσει το Fractal, έχουν στόχο την καταγραφή της ζωής και των απόψεων πραγματικότητας που σημάδεψαν με το έργο του το σύγχρονο πολιτιστικό γέννηση. Η επανδρωμένη τους σε ηλεκτρονική μορφή κάνει ευκολότερη την πρόσβαση σε ένα ενδιαφέρον υλικό με διαχρονική αξία.

«Ο συγγραφέας έχει μέσα του δαίμονες, πικές, είδωλα, όνειρα, φαντάσματα. Όλα αυτά θέλει να τα βγάλει δίνοντας τους σχήμα, μορφή που θα διακρίσει όσο γίνεται περισσότερο. Αυτή είναι και η μόνη επιδίωξη αθανασία που βλέπω στη συγγραφική διαδικασία»

Λίγα καταπληκτικά του συγγραφέα και πρόφατα ακαδημαϊκού Θανάση Βαλτινού. Λίγα που φανερώουν ένα δημιουργό ο οποίος αντιμετωπίζει σαν ένα απείλητο τρίγωνο τη ζωή, αισιόδοξα: «Παρά τα όσα γίνονται, η ζωή πιάει μπροστά έτσι ή αλλιώς. Και η φύση των δυσκολιών είναι επίσης κομμάτι της αισιόδοξίας, η οποία δεν είναι κάτι σάπιο. Διότι έτσι θα σπάσουμε σε μια κηληίδα, σε μια πληθυσμιακή ικανοποίηση αναγκών. Αισιόδοξία είναι να σπνάζεται, να σε ξεελευθερεί, να κερδίζει, να χάνει, να ζεις».

Η είσοδος σας στην Ακαδημία...

Είναι μια υψηλή διάκριση.

Πιστεύετε ότι θα παράγετε έργο εκει;

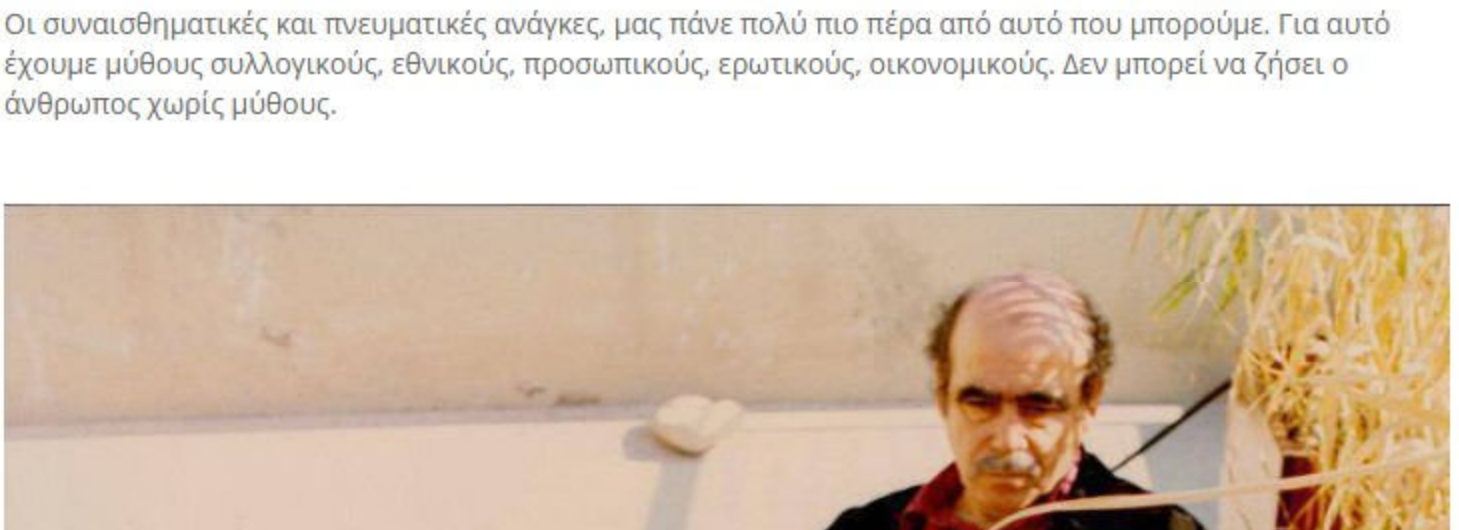
Είμαι διατεθειμένος να κάνω πράγματα που αφορούν την λογοτεχνία.

Οι διακρίσεις σας δίνουν χαρά;

Είναι μία αναγνώριση της δουλειάς μου. Στη χώρα μας πάρα πολλοί έχουν αγνοηθεί για σειρά ετών. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να παλεύουν, πρέπει να ξεπεράσουν ακόμα και κοινωνικούς αποκλεισμούς και εμπόδια μέχρι να αρχίσουν να κατακτούν ένα έδαφος αναγνωρισιμότητας. Και βρίσκουν ικανοποίηση όταν το έργο μπορεί να απασχολήσει την κοινωνία, να σηματοδοτεί.

Οι ήρωες των βιβλίων ζουν ερήμην σας;

Ελπίζω να γίνει έτσι. Θα ζουν μετά από μένα ή θα σκονίζονται σε τίποτα ράφια: Σκληρό το ερώτημα. Δεν είναι όμως αυτό το ουσιαστικό. Είναι μία αίσθηση περήγηση, να ξέρεις ότι μετά πάρα πολλά χρόνια, κάποιος θα διαβάζουν αυτά που έγραψες εσύ κάποτε συνηθισμένα, και θα νιώθουν περίπου το ίδιο με σένα. Ο αλεξανδρινός γέρος το διατύπωσε αυτό ανεπαίσθητα.

Γράφετε πειθαρχημένα;

Πειθαρχία έχω, αλλά όχι πειθαρχία. Είναι σημαντικό στις τρεις και να γράφω μέχρι τις 8, κλπ. διαδικασία υπάρχει σταθερή, αναγκαστική ως ένα σημείο, είναι το βράσιμο και η γοητεία της ζωής. Κάθε μέρα γίνεται δουλειά. Δεν είναι μόνο η δουλειά που κάνει όταν κάθεται στο γραφείο. Είναι επίσης δουλειά όταν έχεις αγρήντες, να σε συγκινημένους λόγους. Όταν δαυμολογείται με πράγματα που δεν μπορείς να τα φέρεις ακόμα πάνω, όταν ψάχνεις να τα βρεις.

Για την κριτική τι λέτε;

Είναι απαραίτητη σε όλες τις τέχνες. Είναι ένα θέμα μάλλον πνευματικό, με ζωικούς, απόψεις, που μπορεί να είναι ωφέλιμες. Είναι ένας διάλογος απαραίτητος. Το έργο απευθύνεται στους αναγνώστες, οι οποίοι κάνουν την άλλη μισή δουλειά. Κάθε αναγνώστης βάζει τα δικά του πράγματα μέσα. Ο κριτικός είναι πιο εξειδικευμένος αναγνώστης. Συχνά είναι εμπιστός και ανεπαρκής. Καμιά φορά μπορεί ο κριτικός να είναι ψεύδης, μέτριος, κακόπιστος, αλλά είναι διάλογος. Δεν μπορεί να αρνηθεί κανείς την κριτική.

Τι λέτε για την παραλογοτεχνία;

Υπήρχε ανέκαθεν, αλλά παλαιότερα ήταν ξεχωρισμένοι τα πράγματα με βιβλία τύπου Νόρα, Άρλεν και άλλα. Τώρα για λόγους εμπροσθητάς, οικονομικής, η παραλογοτεχνία μπηκε και σε σοβαρούς εκδοτικούς οίκους. Τα λένε ευπώλητα και τα προωθούν με τα λογοτεχνικά βιβλία μαζί. Τι να πει κανείς...

Πιστεύετε στο πεπρωμένο;

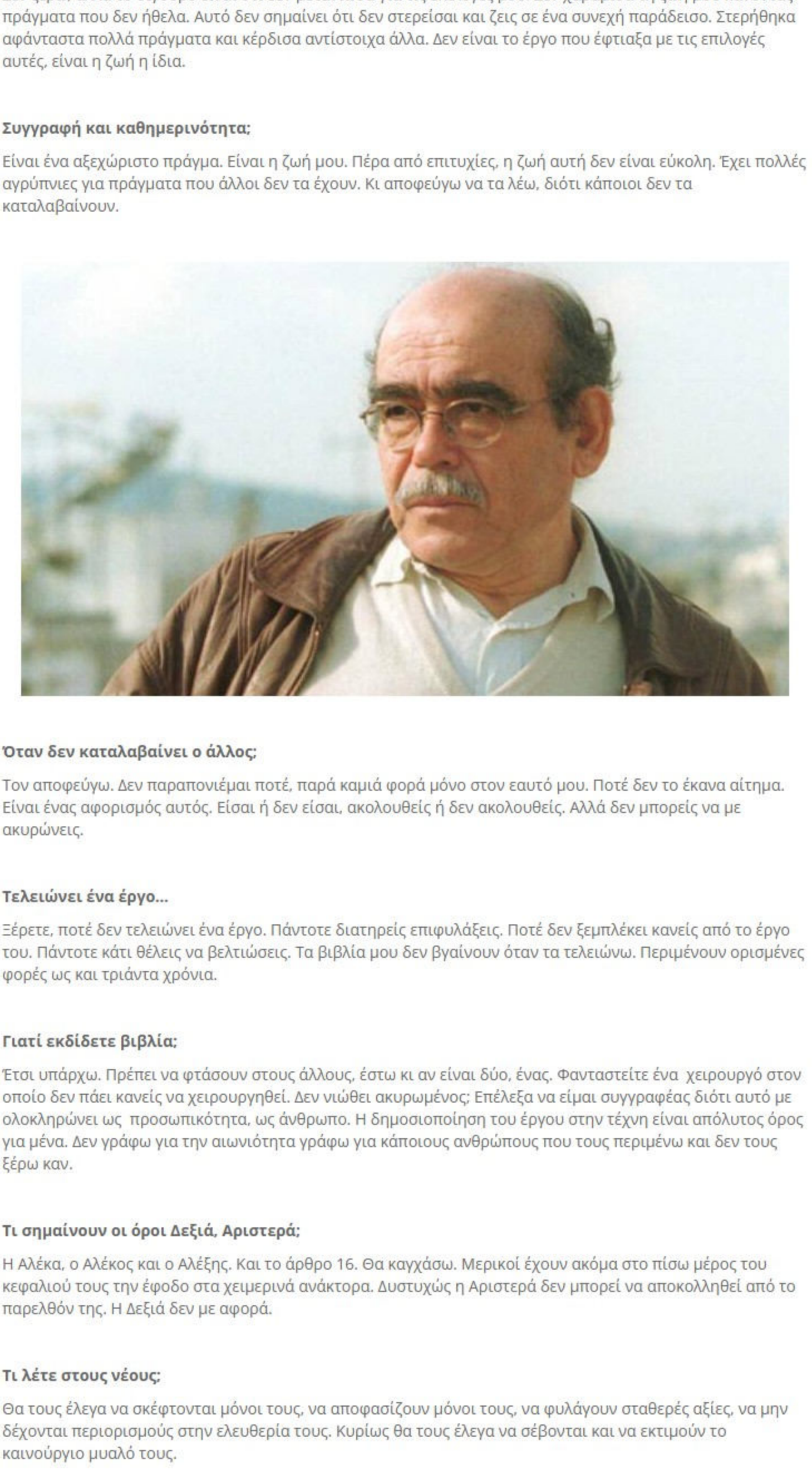
Πιστεύω σε αυτό τον ανεξήγητο δρόμο που ακολουθούμε, στις εκπλήξεις που κοιβαλάει. Δεν πιστεύω ότι η πορεία μας είναι προδιαγεγραμμένη, αλλά υπάρχει ένα πεπρωμένο για τον καθέναν, δεν ξέρω αν έχει δοθεί από τις Μοίρες, από τους Θεούς – και θεωρώ ότι είναι ένα κομμάτι της ζωής μας.

Δανείζετε στοιχεία πραγματικού για την ανάπτυξη του μύθου;

Λειτουργεί κανείς καλύτερα, όταν δανείζεται στοιχεία πραγματικά για να γράψει. Χρειαζόμαστε ένα πλαίσιο πραγματικότητας που να ανθροπίζει, παλαιότερα να ξεπεράσει το πραγματικό. Η τέχνη προσπαθεί να υπερβεί τη μίζερη, την ανυπόφορη πραγματικότητα.

Τόσο ανεπαρκής η πραγματικότητα;

Οι συναισθηματικές και πνευματικές ανάγκες, μας πάνε πολύ πιο πέρα από αυτό που μπορούμε. Για αυτό έχουμε μύθους συλλογικούς, εθνικούς, προσωπικούς, ερωτικούς, οικονομικούς. Δεν μπορεί να ζήσει ο άνθρωπος χωρίς μύθους.

Και ήρωες σας αυτονομούνται;

Οριστά φορά και την ώρα που φτάνουν ακολουθούν το δικό τους δρόμο. Συχνά νιώθω ότι αυτοί με πνίχουν. Αυτή είναι μια σύνθετη ιστορία. Βγαίνουν πράγματα που δεν τα έχεις ποτέ σκεφτεί. Υποθέτω, κι αυτός είναι ο αποκαλυπτικός χαρακτήρας της γραφής. Συχνάτα ξεκινάς με ένα σχέδιο αόριστο, αλλά στην εξέλιξη του, επειδή οι ήρωες είναι απροσδόκητοι, βρίσκονται σε άλλες όρες.

Προδιαγράφεται το έργο σας;

Γενικά υπάρχει ένας κόσμος ή του κατασκευάζω και εκεί μέσα κινούμαι. Ορίζω μια γενική θεματολογία η οποία καθορίζει σε μεγάλο βαθμό πως θα ελιχθώ. Ακολουθώ μόνον τις διαδρομές των πρώην μου, οι οποίες συχνά εκτρέπονται... Ξεκινάς για να τους πας εκεί και αυτοί βρίσκονται αλλού.

Υπάρχει ο αναγνώστης όταν γράφεις;

Παρόλο που αυτή η δουλειά είναι εγωκεντρική, προσωπική, ο αναγνώστης είναι απαραίτητος. Αν ήξερα ότι αυτό που γράφω δεν θα το δει κανένας ανθρώπινο μάτι, δεν θα το μοιραζόμουν με κανέναν, μάλλον θα σταματούσα να γράφω. Η δημοσιοποίηση είναι όρος απαραίτητος για την τέχνη. Η μορφή του έργου με ένωσε άλλο, γίνεται εμπειρία κοινή που αρπάζει το στοιχείο του εγωκεντρικού του καλλιτέχνη. Η μορφή με τον αναγνώστη που θα κάνει την άλλη μισή δουλειά είναι σημαντική. Όσο απουδαίωτος είναι ο συγγραφέας τόσο περισσότερη δουλειά έχει ο αναγνώστης.

Πότε ένα έργο είναι λογοτεχνικό;

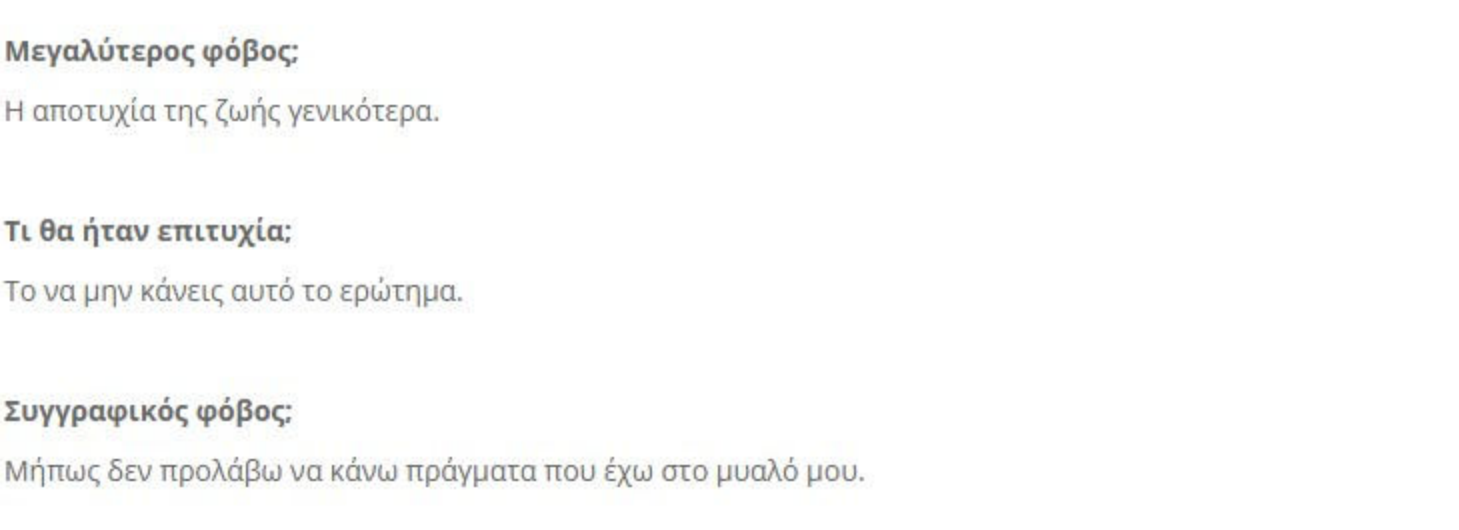
Όταν μου δημιουργήσει αίσθηση ελευθερίας, πληρότητας, ικανοποίησης και άμφορής της αλαφρόδας που υπάρχει. Ήθελα να έχω το χρόνο δικό μου. Δεν καταφέρνω να αγκασιάρω τον πλάσματικες ανάγκες. Πλήρωσα το τμήμα Βέβαια. Έχεις την πολυτέλεια να έχεις το δικό σου χρόνο και όταν κάνεις μια επιτυχία σου λένε όλοι μπράβο, όταν αποτύχεις, βρίσκονται στο περιθώριο, υφιστάμενοι ταπεινώσεις. Ήταν ένα στοιχίμα.

Το κερδίσατε;

Δεν ξέρω, αλλά το σίγουρο είναι ότι δεν γέννησα για τις επιλογές μου. Δεν χαράμισα τη ζωή μου κάνοντας πράγματα που δεν ήθελα. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν στεριάζω και ζεις σε ένα συνεχή παράδεισο. Στερήθηκα αφάνταστα πολλά πράγματα και κέρδιω αντίστοιχα άλλα. Δεν είναι το έργο που έφτιαξα με τις επιλογές αυτές, είναι η ζωή η ίδια.

Συγγραφή και καθημερινότητα;

Είναι ένα αεχώριστο πράγμα. Είναι η ζωή μου. Πέρα από επιτυχίες, η ζωή αυτή δεν είναι εύκολη. Έχει πολλές αγρήντες για πράγματα που άλλοι δεν τα έχουν. Κι αποφεύγω να τα λέω, διότι κάποιος δεν τα καταλαβαίνουν.

Έχετε γράψει ποιήματα;

Θεωρώ ότι ποίηση δεν είναι μόνο ότι γράφεται σε στίχους. Υπάρχουν πέρα από αυτό που έχουμε άπειρη ποίηση μέσα. Αλλά έχω γράψει και τέτοια ποιήματα. Δις πάρογο καμιά φορά γράφω και ίσως κάποτε να τα εκδώσω.

Πότε αποφασίζετε να γίνετε συγγραφέας;

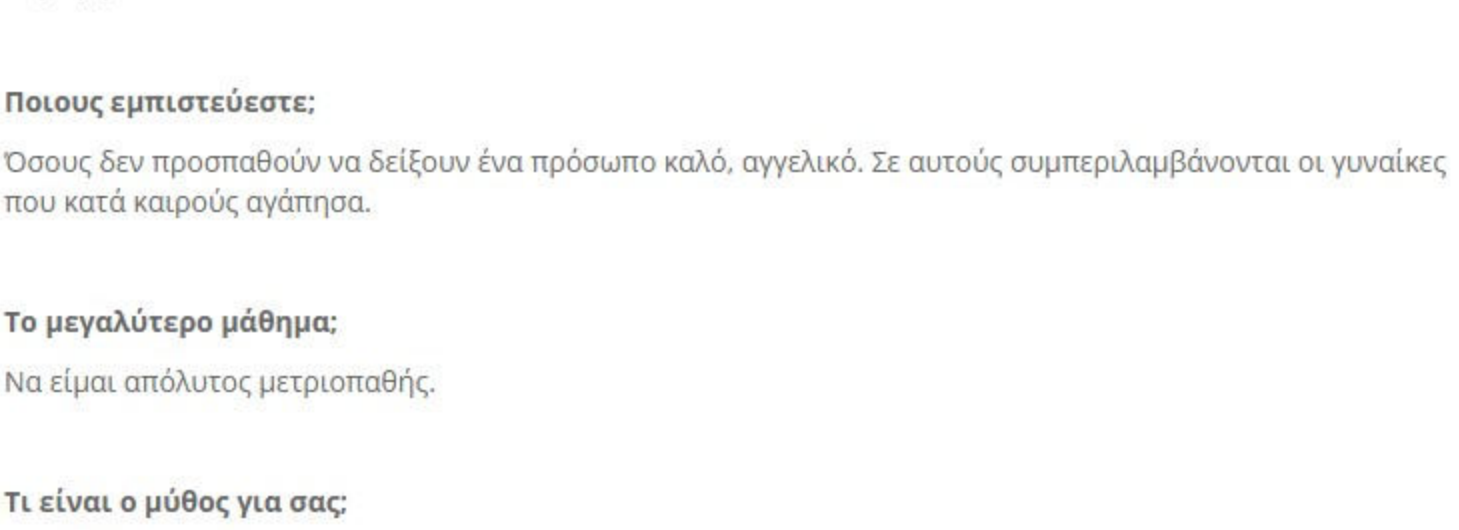
Από πολύ νωρίς. Δεν ήθελα ποτέ να γίνω ένας καλός γιατρός, ένας καλός επιστήμονας, ένας καλός υπάλληλος. Ήθελα να έχω το χρόνο δικό μου. Δεν καταφέρνω να αγκασιάρω τον πλάσματικες ανάγκες. Πλήρωσα το τμήμα Βέβαια. Έχεις την πολυτέλεια να έχεις το δικό σου χρόνο και όταν κάνεις μια επιτυχία σου λένε όλοι μπράβο, όταν αποτύχεις, βρίσκονται στο περιθώριο, υφιστάμενοι ταπεινώσεις. Ήταν ένα στοιχίμα.

Το κερδίσατε;

Δεν ξέρω, αλλά το σίγουρο είναι ότι δεν γέννησα για τις επιλογές μου. Δεν χαράμισα τη ζωή μου κάνοντας πράγματα που δεν ήθελα. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν στεριάζω και ζεις σε ένα συνεχή παράδεισο. Στερήθηκα αφάνταστα πολλά πράγματα και κέρδιω αντίστοιχα άλλα. Δεν είναι το έργο που έφτιαξα με τις επιλογές αυτές, είναι η ζωή η ίδια.

Συγγραφή και καθημερινότητα;

Είναι ένα αεχώριστο πράγμα. Είναι η ζωή μου. Πέρα από επιτυχίες, η ζωή αυτή δεν είναι εύκολη. Έχει πολλές αγρήντες για πράγματα που άλλοι δεν τα έχουν. Κι αποφεύγω να τα λέω, διότι κάποιος δεν τα καταλαβαίνουν.

Όταν δεν καταλαβαίνεις ο άλλος;

Τον αποφεύγω. Δεν παραπονιέμαι ποτέ, παρά καμιά φορά μόνο στον εαυτό μου. Ποτέ δεν το έκανα αίτημα. Είναι ένας αφορισμός αυτός. Είσαι ή δεν είσαι, ακολουθείς ή δεν ακολουθείς, αλλά δεν μπορείς να με ακυρώνεις.

Τελειώνει ένα έργο...

Ξέρεις, ποτέ δεν τελειώνει ένα έργο. Πάντοτε διατηρείς επιφυλάξεις. Ποτέ δεν ξεμπλέκει κανείς από το έργο του. Πάντοτε κάτι θέλεις να βελτιώσεις. Τα βιβλία μου δεν βγαίνουν όταν τα τελειώνω. Περιμένουν ορισμένες φορές ως και τριάντα χρόνια.

Γιατί εκδίδετε βιβλία;

Όταν υπάρχει. Πρέπει να χυθεί στους ανθρώπους, ένας ή αν είναι δύο, ένας. Φαίνεται ότι αυτοί λειτουργούν στον οποίο δεν πάει κανείς να φερουνγρηθεί. Δεν νιώθει ακυρωμένος. Επέλεξε να είναι συγγραφέας διότι αυτό με ολοκληρώνει ως προσωπικότητα, ως άνθρωπο. Η δημοσιοποίηση του έργου στην τέχνη είναι απόλυτος όρος για μένα. Δεν γράφω για την αιωνιότητα γράφω για κάποιους ανθρώπους που τους περιμένω και δεν τους ξέρω καν.

Τι σημαίνουν οι όροι Δεξιά, Αριστερά;

Η Αλέκα, ο Αλέκος και ο Αλέξης. Και το ανάθεμα. Τα κατσίφω. Μερικοί έχουν ακόμα στο πίσω μέρος του κεφαλιού τους την εφορία στα χεμερικά μπάρα. Διατυχώς η Αριστερά δεν μπορεί να αποκαληθεί από το παρελθόν της. Η Δεξιά δεν με αφορά.

Τι λέτε στους νέους;

Θα τους έλεγα να σκεφτόνται μόνοι τους, να αποφασίζουν μόνοι τους, να φυλάγουν σταθερές αξίες, να δέχονται περιορισμούς στην ελευθερία τους. Κυρίως θα τους έλεγα να σέβονται και να εκτιμούν το καινούργιο μυαλό τους.

Τέλος των ιδεολογιών;

Όχι. Ο άνθρωπος έχει ανάγκη να πιστεύει, χρειάζεται τις ιδεολογίες. Πρέπει να ξεπερνάει τον εαυτό του. Είμαστε σε φάση παρακμής. Αλλά έχουμε μεγάλη ανάγκη να γέρουμε προς τον χώρο των ανθρώπων που υποτίθεται ότι κουβαλάνε φρέσκα πράγματα. Είναι ανάγκη, όσο ποτέ τόσο αισθητή.

Έχετε χρέος;

Όχι. Τα χρέη μου τα έχω εφορήσει. Δεν χρωστάω σε κάποια ιδεολογία, σε κάποια παράταξη. Έχω χρέος στον εαυτό μου και είμαι ενταγμένος στη δουλειά μου, στη λογοτεχνία. Δις ακητής που δεν αποκλείει τις χαρές, τις οποίες πολύ εκτιμάω.

Η γυναίκα στο έργο σας;

Παίζει όχι πάντα εμφανή, αλλά μεγάλο ρόλο. Είναι το θηλυκό που ο άντρας κινηγεί ή περιμένει ή ονειρεύεται...

Ο συγγραφέας πρέπει...

Να είναι έντομος, ειλικρινής, με αυστηρότερες ηθικές αρχές. Εκείνος δεν μπορεί να είναι μεγάλος συγγραφέας αν δεν είναι ενταγμένος μέσα σε ένα αξιακό σύστημα. Που ενδεχομένως είναι δύσκολο να οριστεί, αλλά είναι απαραίτητο. Είναι όρος δημοσιογράφος αυτός. Ο καλλιτέχνης είναι ηθική προσωπικότητα, πέραν των κοινωνικών καταστάσεων.

Τα προούτα ενός συγγραφέα;

Να έχει βαθύ αίσθημα της γλώσσας και του χάους που υπάρχει μέσα του και πρέπει να βάλει σε τάξη. Να γνωρίζει ότι λογοτεχνία δεν είναι ιστορία που γράφονται για να διασκεδάσουν οι αναγνώστες.

Γιατί συν-γράφω και όχι γράφω;

Ίσως διότι συν-γράφουμε με τον αναγνώστη.

Βιβλιογραφικό: http://www.biblionet.gr/author/9189/Βαλτινός_Θανάσης_1932-

Λέξεις...

Είναι μεγάλο κεφάλαιο ζωής. Λίγο παρανοημένο. Ο έρωτας η τέχνη, η ανάγκη για πίστη, έχουν κοινά στοιχεία. Σε ολοκληρώνουν.

Μεγαλύτερος φόβος;

Η αποτυχία της ζωής γενικότερα.

Τι θα ήταν επιτυχία;

Το να μην κάνεις αυτό το ερώτημα.

Συγγραφικός φόβος;

Μήπως δεν προλάβω να κάνω πράγματα που έχω στο μυαλό μου.

Ενοχές;

Για όσα δεν έκανα. Για την οκνηρία μου. Παρ' ότι υπάρχει η δημιουργική οκνηρία.

Μεγαλύτερο όνειρο;

Όνειρα. Αυτά της εφηβείας μου. Τα απόμακρα δηλαδή.

Υψηστή αξία ζωής;

Η εντιμότητα.

Μοναξιά;

Ορισμένες φορές είναι αφορήτη, αλλά απαραίτητη, η χρειάζομαι.

Απόλυτα;

Τρικιμίες. Χάνεις φίλους, τα μαλλιά, τα δόντια, τις φιλενάδες, την κωμωδία σου

Τις δύσκολες στιγμές...

Λειτουργούν συναισθημα. Λογική και κυρίως το ένστικτο το οποίο συνήθως δεν με γελιάει.

Μεγαλύτερη απόλαυση;

Η ζωή η ίδια.

Ποιους εμπνεύσατε;

Όσους δεν προσπαθούν να δείξουν ένα πρόσωπο καλό, αγνήλο. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται οι γυναίκες που κατά καιρούς αγαπάω.

Το μεγαλύτερο μίσθος;

Να είμαι απόλυτος μετριοπαθής.

Τι είναι ο μύθος για σας;

Ανθρώπινη ανάγκη, γι αυτό και τον κατασκευάζουμε.

* Ο Γιώργος Δουατζής έγραψε αυτό το κείμενο για τον Θανάση Βαλτινός στην Αθήνα, σταύσε κοινωνιολογία οικονομία. Δημοσιεύτηκε ως δημοσιογράφος, σχολιάζει κυρίως με την Ποίηση. Έχει εκδώσει είκοσι τέσσερα βιβλία και μετέχει σε τέσσερα συλλογικά. Έργα του έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά, ρωσικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, τσεχικά.